

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

«ՕՐԷՆՔ ՀՈԳԻՈՅՆ ԿԵՆԱՑ»

(Դ. ԿԻՐ. ՀՈԳԻՈՅ ԳԱԼՍԵՍԵՆ) (ՀՈՌԱՄ. Ե.-25 Շ. 11)

Մարդս միայն իր ուժերով պիտի չը կրնար յաղթական ելնել ներքին այն կոիւնին մէջ, որ իր հողւոյն ու մարմնոյն միջև բացուած պայքարն է. բանականութիւնը, այսինքն Աստուծոյ էրեն տրուած այդ խորհրդութեան օրէնքը պիտի չկրնար խափանել իր մէջ մեղքին օրէնքը: Այս պատճառաւ, մասնաւորաբար բարոյական ամենատնուր թշուառութեան, պիտի տանջուէր հետապատկերին առջև ահաւոր ապագայի մը, որ մահն է նոյն ինքն, բառին ֆիզիկական և հոգեկան առումով միանգամայն: Միակ միջոց մը, մարդկային ակարուծութիւններէն զերկվերայ եւ աստուածային տնօրինութեամբ իրազօրծուած միջոց մը պիտի կրնանար մարդը գուրա բերել այդ յուսահատական զրուծեանէն. մարդուն Գրիստոսի հետ անձնաւորական միացումը, որ տեղի ունեցաւ արդարեւ իբրեւ հետեանք Աստուծոյ՝ մարդուն հանգէլ պ'անչափ սիրոյն, մարդանալովն Աստուծոյ Որդւոյն, որ եկաւ աշխարհ, մեր մեղանչական մարմինին նման (այսինքն ոչ բոլորովին նոյն՝ մեղանչական) մարմին մը հագաւ, այդ մարմինին մէջ մեղքը յաղթահարելու համար (= վաւան մեղաց):

Մարդեղութեան խորհրդովին փրկակա գործական իմաստը այս եղելութեան մէջ է ամբողջ. Գրիստոս իր մարդկային անձին մէջ պարտութեան մատնեց մեղքը, ու աւնոր վրայ տարած իր յաղթութեամբ դասապարտեց, այսինքն ա'լ անկարող դարձուց զանի այն ուժերուն դէմ որոնք մարդուն մէջ կը պայքարէին անոր հետ. զի այդ ուժերը, հիմակ իրմով կ'օրացած, այսինքն կենսաւորուած այն օրէնքէն՝ որ օրէնքն է Աստուծոյ, այլ եւ ի վիճակի եղական կատարելութեան օրէնքը, այսինքն ոչ թէ Մովսիսական օրէնքն ինքնին, այլ անոր կողմէ արդար եւ ուղիղ յայտարարուած պատուէրներն ու սկզբունքները:

Ու մարդը, այլ եւ Յիսուսն մէջ ապրելովը, ա'յնպէս կ'ենթարկուի կեանքի հոգիին ազդեցութեանը որ, թէեւ զարձեւալ մարմինի մէջ, բայց ա'լ կրնայ ապրիլ, ա-

ռաքեալին բառով, ընթանալ ո'չ թէ մարմնական բնազդներու ճամբէն (= ճոյն ըստ մարմնոյ գնալոյն մը), այլ ազդուներուն համեմատ հոգիին, որ բանականութեան ակելի ապահով և անշեղ առաջնորդ մըն է իր մէջ իրեն համար: Այսուհետեւ կրնայ կատարել Աստուծոյ ամբողջ օրէնքը՝ առանց դատապարտուելու. զի ա'լ ապահովուած — ներքին մեղ հոս գործածել արդիական բառը — ապահովագրուած է իր հոգին. թէ և, աւելցնել պէտք է նաեւ անաւիջայէս, իր ձեռքն է, իր անձնիշխանութեան կախում ունի այդ ապահովագրութեան պահպանումը կամ եղծումը:

Եթէ հոգեւոր կեանքի շնորհք կամ փրկութեան արժանաւորութիւնն ետքն ալ մարդ զեւ կ'ապրի մարմինին մէջ, ինք այս բանը պէտք է նկատէ պատեհութիւն մը լաւագոյնս գիտակցելու անոր եւ հոգիին միջև եղած մշտական հակամարտութեանը եւ ակելի լուսաւորուելու զգացումովը այն պարտականութեան, զոր, իբրեւ քրիստոնեայ, ունի հոգիին խորհրդովը մահացնելու համար մարմինին զգացումը: Պէտք է սուօրեայ կեանքին ստացած տնուր բայց շինիլ իրաձուտութիւն մը շարունակ հասկացնէ իրեն թէ մարմինն անձնուած ինչպէս մահադիւթ է արդարեւ, ու հոգիին ինչքան կեցուցիլ եւ խաղաղաւէտ:

Գրիստոնեան իր մարմինին մէջ ալ պէտք է ունենայ այդ՝ անմարմին կեանքը ապրելու, նուաճելով իր կիրքերը, ու ջանայ անոնցմէ հանելու զօրութիւններ՝ բարի նպատակներով գործադրութեան համար: Իր այդ գրութեան, այսինքն փրկութեան լոյսին մէջ հոգիովը մարմինը վարած միջոցին է որ ան պիտի հասկնայ թէ իրապէս ինչ կ'արժէր օրէնքին տակ ապրելը: Այնուամենայնիւ, մէկ կողմէ մահուան եւ միւս կողմէ կեանքին մէջ կեցած, ան բոլորովին ալ պիտի չանդունէ մարմինը. անկիւն, թէ երբեմն մեղքին տիրապետութեան ներքեւ մնացած եւ անոր նոյն իսկ գործիքը դարձած, ինքն ալ պիտի մասնակցի հազիւ կեանքին, ինչպէս Յիսուսի յարութեան, նոյնպէս իր հաւատքովը բոլոր նշնաններու յարութեան ատեն:

Հագիլն օրէնքն է որ պէտք է վարէ քրիստոնեային կեանքը, եւ ո'չ թէ Սրէնքը. հոգիին կեանքն է միայն որ մեղքը հաւնոյ կ'ընծայէ Աստուծոյ. ու մեր մէջ ապրող հոգին է գրաւականը յարութեան: